

Universitat
de les Illes Balears

TREBALL FI DE GRAU

**PROPOSTA DIDÀCTICA PER INCENTIVAR L'HÀBIT
LECTOR A PRIMÀRIA AMB L'OBRA *MATILDA*
DE ROALD DAHL**

Sandra Isabel Ribas Cruells

Grau d'Educació Primària

Facultat d'Educació

Any Acadèmic 2023-24

PROPOSTA DIDÀCTICA PER INCENTIVAR L'HÀBIT LECTOR A PRIMÀRIA AMB L'OBRA *MATILDA* DE ROALD DAHL.

Sandra Isabel Ribas Cruells

Treball de Fi de Grau

Facultat d'Educació

Universitat de les Illes Balears

Any Acadèmic 2023-24

Paraules clau: literatura infantil i juvenil, Roald Dahl, *Matilda*, educació primària.

Keywords: Children's and youth literature, Roald Dahl, Matilda, elementary education

Treball tutelat per Caterina Valriu Llinàs

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació

Autor		Tutor	
Sí	No	Sí	No

“Un nin que no llegeix és un adult que no pensa.”

Roald Dahl

RESUM

La lectura juga un paper fonamental a les nostres vides i és important que des d'edats primerenques es treballi tant dins com fora de les aules. Perquè això sigui possible, és necessari crear recursos i activitats atractives per l'alumnat i que s'ajusti als seus gustos i necessitats. Dit això, aquest treball pretén incentivar l'hàbit lector dels alumnes mitjançant una obra de la literatura infantil i juvenil, fent referència a l'autor Roald Dahl amb una de les seves obres cimera *Matilda*. D'aquesta manera, és dur a terme una revisió bibliogràfica per recopilar informació sobre l'hàbit lector i la LIJ per poder situar a l'autor i obra en el seu panorama literari corresponent. D'aquesta manera i seguint la metodologia pertinent es fa una proposta de 14 sessions on els alumnes puguin ser el centre de l'aprenentatge.

ABSTRACT

Reading plays a fundamental role in our lives and it is important that from an early age it is worked on both inside and outside the classroom. For this to be possible, it is necessary to create resources and activities that are attractive to students and that suit their tastes and needs. Having said that, this TFG aims to encourage student's reading habits by means of a work of children's and youth literature and by referring to Roald Dahl with masterpieces, *Matilda*. In this way, a bibliographical review is carried out to gather information on the reading habit and LIJ in order to be able to situate the author and work in its corresponding literary panorama. In this way, and following the relevant methodology, a proposal is made for 14 sessions in which the students can feel at the center of the learning process.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	6
2. JUSTIFICACIÓ	7
3. OBJECTIUS	8
4. MARC TEÒRIC	9
4.1. L'hàbit lector a les aules	9
4.2. Antecedents de la Literatura Infantil i Juvenil	10
4.3. Literatura Infantil i Juvenil Contemporània: Tendències	12
4.4. Roald Dahl: Autor i obres	15
4.5. Anàlisi de l'obra Matilda	18
5. METODOLOGIA	19
6. DISSENY D'INTERVENCIÓ	20
6.1. Descripció i problemàtica	20
6.2. Resultats de l'enquesta	21
6.3. Objectius de la proposta	22
6.4. Competències clau	23
6.5. Competències específiques	24
6.6. Metodologia	24
6.7. Temporalització	25
6.8. Sabers bàsics	26
6.9. Criteris d'avaluació	27
6.10. Desenvolupament de la proposta	28
6.11. Avaluació de la proposta	34
7. CONCLUSIONS	40
7.1. Conclusions generals	40
7.2. Limitacions i escenaris de futur	41
8. BIBLIOGRAFIA	43
9. ANNEXOS	46

1. INTRODUCCIÓ

En el present Treball de Fi de Grau es pretén dur a terme una proposta didàctica per motivar els infants d'educació primària i potenciar el seu hàbit lector, mitjançant una obra de literatura infantil i juvenil contemporània. Actualment, vivim a una societat on els nins i les nines del nostre país es troben envoltats d'estímuls tecnològics i la literatura ha anat perdent importància.

Quan parlem de la LIJ a l'escola, tots som conscients de les possibilitats que ofereix als alumnes el fet de beneficiar-se d'una formació crítica i integral. A més, els llibres infantils no es troben vinculats a cap programa específic, per la qual cosa és una eina molt útil i creativa per explorar les diferents capacitats dels alumnes. De vegades la trobada dels infants amb la lectura no és una tasca fàcil i requereix paciència i eines metodològiques que ajudin a incentivar el gust i plaer per ella. El mestre també té un paper molt important en la formació de l'hàbit lector, ja que actua com a referent i guia perquè l'alumnat pugui optar per una formació significativa dins aquest àmbit.

Així doncs, aquest treball recull informació relacionada amb la LIJ i ho fa amb un marc teòric que recull la fascinació i el reclam que ha tengut fins l'època contemporània fent incís en la biografia i obres de l'escriptor Roald Dahl. A més s'exposen les dades quantitatives i qualitatives de 13 alumnes de cinquè de primària. D'aquesta manera es fa una valoració aproximada del paper que juga actualment la LIJ a les aules.

Finalment, el treball contempla una proposta didàctica per alumnes de 9 i 10 anys amb l'objectiu d'estimular el plaer per la lectura a les aules centrant-se en l'obra *Matilda* de Roald Dahl

2. JUSTIFICACIÓ

Quan som infants, l'escola és el lloc on més temps estem i és un dels nostres espais d'aprenentatge. Tenint en compte que l'educació obligatòria comença amb sis anys i acaba sis anys després, la major part dels nostres records de la infància són dins l'aula. Dit això, en aquest moment és on comencen a formar-se, a desenvolupar els seus valors i perfeccionar el seu esperit crític. Pens que la literatura pot ser una eina molt positiva i profitosa per reforçar i inculcar els aprenentatges que els infants necessiten per enfrontar-se a la vida. La utilitat que té un llibre infantil o juvenil no és només per aprendre a llegir o estudiar gramàtica, també es poden dur a terme activitats dinàmiques on l'alumnat es pugui expressar i ampliar les seves inquietuds. A més a més, aquesta proposta didàctica es troba plantejada perquè l'alumne sigui el centre de l'aprenentatge i pugui demostrar tot el seu potencial.

Quant a l'elecció de l'obra, he realitzat la meua proposta a través de *Matilda* de l'escriptor Roald Dahl principalment per la meua predilecció per aquesta creació. Consider que tots els alumnes es poden sentir identificats amb una part de la protagonista i empatitzar amb ella, ja que representa diferents valors positius que regeixen o que haurien de regir la nostra societat. Convé ressaltar que *Matilda* és una obra literària combinada amb realisme, sàtira i exageració: característiques literàries que fan que l'obra sigui molt atractiva.

Així doncs, consider que és un llibre que pot despertar l'interès per la lectura. En definitiva, *Matilda* fa un viatge on descobreix la seva personalitat no només com a nina sinó també com a lectora, així com fan els infants a l'escola.

3. OBJECTIUS

Així com afirma Quiala & Zayas-Quesada, 2016, la lectura és considerada un dels processos intel·lectuals que més influència pot arribar a tenir en la formació de la personalitat dels estudiants i té una importància tan gran que la UNESCO va proposar la *Llei per la promoció de la lectura, els llibres i la biblioteca*. Dit això, el treball global compta amb un plantejament de diferents objectius tot i que existeix un objectiu general com és: Fomentar a les aules el plaer cap a la lectura amb un llibre contemporani.

No obstant això, d'aquest objectiu universal deriven altres més específics esmentats a continuació:

- Destacar la importància de la literatura infantil i juvenil a l'educació primària.
- Proposar i planificar una proposta didàctica per estimular l'hàbit lector a les aules.
- Desenvolupar valors personals mitjançant la LIJ.
- Estimular la consciència i la responsabilitat docent respecte a la importància de la LIJ a les aules de primària.

Els objectius per aquest Treball de Fi de Grau giren al voltant d'un denominador comú com és el gust per la lectura i destacar la LIJ a les aules. D'aquesta manera es proposa i planifica una proposta didàctica per cinquè de primària amb l'objectiu d'estimular l'hàbit lector.

4. MARC TEÒRIC

4.1. L'hàbit lector a les aules

Segons Mata et al. (2007), citats per Díaz i Soto (2019), l'hàbit lector es considera una habilitat, aptitud bàsica i necessària per plantejar qualsevol activitat escolar. Molta de la informació que es presenta a les aules es transmet de manera escrita i necessita una compressió per part de l'alumne. A més, també és considerat un gran aliat de l'esperit crític (Esteban Peregrina 2017) i base fonamental de l'èxit acadèmic, ja que ajuda a desenvolupar les oportunitats educatives i ocupació laboral en un futur (Treviño et al. 2007 com es va citar per Díaz i Soto 2019). És per aquest motiu que es remarca la importància del desenvolupament de l'hàbit lector des de l'etapa infantil, perquè actua com a condicionant de l'estudi i aprenentatge en totes les etapes escolars posteriors (Artola, Sastre i Barraca 2007, citats per Díaz i Soto 2019).

Autors com, Treviño et al., 2007 citats per Díaz i Soto, 2019 afirmen que "És necessari que els hàbits lectors es desenvolupin al principi de l'ensenyament infantil per començar a entrenar la ment i enriquir a l'alumne en tots els seus nivells d'aprenentatge". Amb aquesta idea s'observa que l'ésser humà no neix sent lector sinó que és un procés que es crea a través de la bona pràctica la qual s'aprèn i es reforça mitjançant la lectoescriptura (Cerrillo 1996, com es va citar en Cases Soler 2015).

Malgrat això, Ahmed, 2011 defensa que l'hàbit lector que es treballa dins l'aula compta amb quatre etapes:

D'una banda, la primera etapa rep el nom d'incompetència inconscient on existeix una aproximació de l'infant cap a la lectura mitjançant recursos com els àlbums il·lustrats i s'involucren persones properes que formen part del vincle afectiu de l'alumne. Aquesta etapa és molt important perquè és la primera vegada que el nin o nina es veu relacionat amb el món de la lectura. Aquest període de l'hàbit lector es reafirma amb la teoria del model lector de Rodríguez & Aldana, 2023 on es defensa que la pràctica de la lectura comença quan l'individu té un referent a seguir que demostra interès i gaudeix de la lectura. Una vegada s'ha superat aquesta etapa, l'infant experimenta la incompetència conscient on ja existeix una necessitat per llegir en actes quotidians de la seva vida, sense tenir necessàriament un llibre a la mà (Ahmed 2011). Fins al moment, l'infant no tenia cap necessitat pròpia de llegir i la motivació era extrínseca, ja que la funció era totalment pràctica o de recollida d'informació (González & Negrín 2017).

Cal dir, que aquesta etapa pot ser definitiva per l'infant perquè si no existeixen referents que s'involucrin en la lectura, facin èmfasi en la seva importància i existeixi una motivació, no es podrà experimentar la següent etapa anomenada competència conscient. En aquesta fase, hi ha una evidència clara d'una transformació de l'hàbit lector. L'infant ja cerca llibres del seu interès per les seves pròpies vies i no necessita cap referent, tot i que el seu procés maduratiu encara no està del tot format (Ahmed 2011). Finalment, la darrera etapa rep el nom de competència inconscient on l'hàbit lector ja està completament format, no necessita cap referent i gaudeix de la lectura. Dins aquesta etapa i per poder ratificar-la ha d'existir una motivació intrínseca pròpia on l'acte de la lectura no és una obligació d'agents externs sinó una elecció pròpia que produeix satisfacció (González & Negrín 2017).

Existeix un estudi dissenyat per Baba & Affendi (2020) on es recullen diversos beneficis de crear un hàbit lector dins les aules. Aquesta millora del rendiment és perdurable en el temps i el pot desenvolupar l'infant, però també l'adult que el recolza. Un dels més significatius seria la facilitat en el moment de crear estructures lingüístiques escrites, ja que ajuda a ampliar el nostre vocabulari i desenvolupa la nostra capacitat d'entendre textos de diferents temàtiques. A més la lectura, proporciona la comprensió i accés a diferents idees i perspectives i ajuda a entendre el món actual i anterior. Una lectura ben elegida a les aules pot contribuir al desenvolupament de valors com l'empatia, la justícia o la tolerància (Baba & Affendi 2020).

4.2. Antecedents de la literatura infantil i juvenil

La LIJ apareix per l'evolució i canvi del significat de la infància, l'alfabetisme de la societat i la seva demanda. (Valriu 1994). Són històries de ficció que poden servir de suport a les qüestions que es fan els nins i pot servir com a instrument per instaurar les bases de la seva identitat (Morón 2010, com es va citar a García 2023, p.7). Així doncs, una de les millors formes de què els infants coneguin el món que els envolta és mitjançant una literatura escrita especialment per ells.

Per plantejar i entendre el concepte de LIJ contemporània així com els coneixem avui en dia, és convenient citar diferents composicions o obres que tot i que no pertanyen a la LIJ sí que varen ser transmeses als infants.

En els primers anys de vida dels infants els adults de manera genèrica els mostren diferents composicions poètiques com són les cançons populars o narracions de contes

tradicionals, però la literatura dedicada a la infantesa és un concepte recent (García 2023, p.7). La LIJ així com la coneixem avui en dia neix en el món occidental al voltant del segle XIX (Valriu 1994, p.13).

Així com afirma López (1988) a les civilitzacions de Grècia i Roma existien relats de tradició oral en els quals s'abordaven idees explicatives sobre el sentit de la vida i de la seva existència. Aquestes històries no eren per a infants ja que la relació que tenien amb la literatura en aquell moment era semblant a la dels adults (Carrillo 2018, p.381). Un dels relats més importants de l'Edat Antiga són les històries de la literatura clàssica d'Homer com *La Iliada* i *L'Odissea*.

Amb la caiguda de l'imperi romà l'any 476 neix l'Edat Mitjana on trobam referències de literatura popular, però no hi ha una producció particular per a infants. Al segle XII ja es coneixien a Catalunya les aventures del *Rei Artús* i els seus cavallers tot i que fins al segle XIV no va haver-hi constància de cap traducció en català (Valriu 1994, p. 27). També existien *Les Noves Rimades* escrites en vers i per ser llegides generalment per un professional on es tractava la vida de personatges de reis, prínceps i cavallers que se situaven a un món fictici. Seguint la moral actual, no són composicions apropiades per a joves lectors tot i que presenten fets semblants a la rondalla meravellosa (Valriu 1994, p.28). Les rondalles meravelloses es presenten com viatges iniciàtics o físics d'un heroi que es veu obligat a sortir de la seva zona de confort (Janner 2023).

Durant l'Edat Mitjana es varen escriure llibres com *El Conde Lucanor* de Don Juan Manuel Infante de Castella al segle XIV o *Proverbios de la Gloriosa* del Marqués de Santillana al segle XV i destaquen com a llibres pedagògics (Cerrillo 2016). Malgrat això, encara no es poden reconèixer els relats d'aquesta època cap a un públic infantil, ja que moltes d'aquestes històries instructives eren dirigides a nins dels nobles que es fascinaven amb les històries cavalleresques així com ho feien els adults. Aquest material literari només es trobava a l'abast d'una petita part de la població que es trobava alfabetitzada (Valriu 1994, p.28)

Al segle XV, juntament amb l'aparició de la impremta i el principi de l'Edat Moderna, es produeixen un conjunt de canvis socials, científics, econòmics i religiosos. Es dona per finalitzada l'Època Medieval i la literatura ocupa un lloc molt important dins del moviment cultural de la Renaixença (Valriu 1994, p. 36). Amb la invenció de la impremta de Gutenberg, la literatura ja no era exclusiva per la gent poderosa. Abans de la impremta, la literatura es trobava molt individualitzada i gràcies a ella es podien fer còpies i impulsar la comunicació escrita. Aquest fenomen va provocar un gran interès i necessitat d'aprendre a llegir i escriure.

Els joves renaixentistes llegien relats sentimentals d'anècdotes bizantines, llibres d'aventures, relats cavallerescs i de cavalleries. Una de les grans mostres de la literatura en català d'una novel·la cavalleresca és *Tirant lo Blanc*¹ (Valriu 1994, p.38) També existien composicions de caràcter humorístic amb relats divertits de personatges caricaturats o altres composicions culturals com les nadeses o goigs que recitaven o cantaven els infants (Valriu, 1994, p.43). Però no va ser fins a l'any 1658 quan es va publicar el primer llibre didàctic anomenat *Orbis Sensualium Pictus* de James Trussoni acompanyat d'il·lustracions (Garralón 2001).

Abans del Renaixement ningú es preocupava per ferir la sensibilitat dels nins, ja que no existia una literatura adequada per ells. Cal remarcar que l'Edat Moderna és una època en què es deixa de considerar la infantesa com un procés sense importància i al nin com un adult en miniatura. Al segle XVIII pedagogs com Rousseau² o Pestalozzi³ s'interessen per la personalitat infantil i de quina manera pot ser transmesa la cultura (Valriu 1994, p.45). Al mateix segle XVIII destaca un material de caràcter pedagògic i imprès en llengua catalana anomenat *auca* on es tractaven temes diversos com el món dels animals o els jocs d'infants entre altres. Eren un conjunt de petites estampes acompanyades d'una llegenda amb diferents episodis d'una història que va tenir molta importància a les editorials de Barcelona fins al segle XX (Valriu 1994, p. 46-47).

4.3. Literatura Infantil i Juvenil Contemporània: Tendències

L'Edat Contemporània fins a l'actualitat és l'època històrica més destacable per la literatura infantil i juvenil, ja que va començar a tenir veritable importància i valor per la societat. A finals del segle XVIII apareix el concepte de LIJ així com es coneix avui en dia. La producció d'obres ja no és exclusivament per un públic adult (Valriu 1994, p. 51). Al segle XIX es varen publicar la gran majoria d'obres considerades clàssiques de la LIJ i que han servit de model a les produccions posteriors.

Tot i que existeixen molts d'autors que destaquen al món de la LIJ contemporània, aquí trobam una selecció d'alguns d'ells. Dins del món de la LIJ conviuen les obres de creació d'autor i de base folklòrica.

¹ Tirant lo Blanc: Novel·la cavalleresca del segle XV escrita per Joanot Martorell reconegut com el llibre més important del Segle d'Or Valencià.

² Rousseau va néixer a França l'any 1778. Pedagóg defensor de la connexió que existeix entre el nin i la natura.

³ Pestalozzi va néixer a Zúrich l'any 1746. Pedagóg defensor de l'individualisme del nin.

Pel que fa a la literatura de creació és el resultat d'un procés creatiu d'una obra única i identificable o basada en l'univers de ficció d'una altre autor (Lluch i Valriu 2013, p. 27). D'altra banda, els autors que publicaven obres de base folklòrica feien recopilacions d'històries antigues. La finalitat no era crear històries per nins sinó recuperar el folklore popular de cançons, romanços, rondalles, refranys, etc. (Valriu 1994, p. 74). Destaquen les recopilacions de contes meravellosos del francès Charles Perrault amb la seva obra *Histoires ou Contes du temps passé* que va ser molt aclamada i acceptada per la societat del segle XVI i XVII. Dins de la mateixa línia també varen destacar els germans Grimm, lingüistes alemanys dedicats a recuperar el folklore propi amb obres com *Kinder-und Hausmärchen (Contes d'infants i de la llar)* l'any 1812 i Christian Andersen que fascinat pels contes populars danesos, va escriure un total de 150 narracions recollides dels contes nòrdics (Valriu 1994, p. 75-77). No obstant això, tot i que no eren de creació pròpia, varen deixar un gran llegat d'històries que anys després la indústria *Disney* va versionar cap a un públic infantil fins al dia d'avui paral·lelament amb l'editorial espanyola *Saturnino Calleja*, molt important al segle XX a Espanya per la seva implicació en la producció de contes infantils amb valors educatius (Sánchez 2014).

D'altra banda, el relat d'aventures va tenir un veritable triomf dins el món de les obres de creació d'autor on predominava l'acció i les vivències dels personatges que havien de sofrir un creixement personal a espais molt diversos. Va destacar l'anglès Daniel Defoe que va escriure l'any 1719 el llibre que va marcar la història de la literatura anomenada *Robinson Crusoe*. Aquesta obra conta la història d'un jove naufrag que aconsegueix sobreviure en una illa deserta. Cal afegir que l'autor mai va pensar en els joves lectors com a públic de la seva obra, ja que va ser escrita per la societat burgesa, però l'aventura inusual del protagonista i la relació de l'home amb la natura el varen convertir en un clàssic juvenil (Valriu 1994, p.52). A més, va ser tan gran la seva fama que va donar lloc a un gènere nou anomenat "robinsonades" i va donar lloc a multitud d'imitacions i resums. Seguint amb autors del Regne Unit també existeix un altre clàssic de l'escriptor i polític irlandès Jonathan Swift el qual va publicar *Gulliver's Travels* l'any 1726. Immediatament, aquesta sàtira social va tenir un gran èxit entre els joves lectors (Valriu 1994, p. 53). En el món dels llibres d'aventures també varen ser cèlebres les narracions amb personatges de mariners i pirates com l'obra *Treasure Island* de Robert Louis Stevenson l'any 1883 i les obres de literatura fantàstica i de terror com el relat de *Dr Jekyll and Mr Hyde* de l'any 1886 (Garralón 2016). Els avenços científics també eren temes recurrents als llibres d'aventures com *Voyage au centre de la Terre* de Jules Verne l'any 1864 (Valriu 1994, p.54).

Un altre tipus de relats de creació va ser el de vida quotidiana on es cercava la identificació del lector amb les vivències d'un protagonista, generalment jove (Valriu 1994, p.59). A Anglaterra va destacar un personatge clau anomenat William Brown creat per la professora d'història Richmal Crompton que escrivia a una revista de relats femenina. Conta les vivències d'un nen inadaptat i els seus amics a una edat complicada (Valriu 1994, p. 60).

Si parlem de LIJ els anomenats llibres d'espies i colles va tenir molta fama durant finals del segle XIX principis del XX. S'adreçava generalment a nins entre vuit i dotze anys on l'adult adoptava un paper secundari i l'infant era l'heroi de l'aventura (Valriu 1994, p.62).

No obstant això, el catedràtic i didàctic de la llengua i literatura Cerrillo (2016), afirma que el veritable moviment de la LIJ no podem situar-lo fins a mitjan segle XX amb la primera edició en 1945 de *Pipi Langstrump* de l'escriptora sueca Astrid Lindgren. Fins al moment ja hi havia l'existència d'un gènere literari infantil però l'obra de Lindgren va crear un moviment cultural de renovació de la LIJ trencant amb una societat postindustrial. Així com defensa Obiols & Martinez (2023), la protagonista de l'obra era una nina solitària que trencava amb tots els estigmes d'una societat conservadora. Anys després, va servir d'inspiració a autors com Gianni Rodari considerat com un dels grans formadors amb les seves obres plenes de realitat i imaginació creant així una forma d'expressió del món infantil (Cerrillo 2016). A la mateixa època que Astrid Lindgren, però a un lloc diferent en el món va destacar el britànic Roald Dahl, conegut arreu de tot el planeta per la seva influència infantil mitjançant les seves obres.

El conte modern també pertany a la creació d'autor i compta amb elements basats en la fantasia, l'humor i la introducció del somni amb la psicoanàlisi de Sigmund Freud i amb la continuació de l'absurd. Influenciat pels contes meravellosos i les rondalles, Lewis Carroll va crear una obra denominada com a revolucionària dels llibre per a infants *Alice's Adventures in Wonderland* publicat l'any 1865 a Anglaterra (Janner 2023). El llibre conta la història d'un viatge iniciàtic d'una nina que està a punt d'entrar a l'etapa de la pubertat (Valriu,1994, p. 63).

Segons Carrillo (2011) les dades compreses entre els anys 1850 i 1875 es va considerar l'Edat d'Or de la Literatura Infantil en llengua anglesa tenint en compte la quantitat i la qualitat de les obres infantils que es varen publicar en aquest període. Anglaterra es trobava dins l'Època Victoriana i predominava el moviment del *nonsense*. Es tractava d'un moviment literari en el qual Carroll feia referència a les seves obres, on existien llocs de paraules marcades amb un to humorístic i absurd. Llibres tan coneguts com *Le aventure di Pinocchio* de Carlo Collodi, *Peter Pan* de J. M. Barrie, *Wonderful Wizard of Oz* escrita per Lyman Frank Baum, *Le Petit Prince* d'Antoine de Saint-Exupéry i *Winnie-the-Pooh* de

Kenneth Grahame entre molts d'altres també pertanyen al conte modern (Valriu 1994, p. 66-69).

Per finalitzar amb les obres de creació d'autor destacar la importància dels àlbums i els còmics. Així com afirma Janner (2023) a les seves classes de literatura a la Universitat de les Illes Balears l'àlbum consta d'un gènere infantil propi del segle XX el qual es pot considerar un objecte d'art per la integració de dos codis diferents: el lingüístic i el visual. Un clàssic francès és *L'histoire de Babar* del pintor i dibuixant Jean de Brunhoff (Valriu 1994, p. 71). D'altra banda, gràcies a les progressions tipogràfiques va sorgir el còmic, un gènere atractiu per les seves historietes gràfiques. El personatge més veterà és Mickey Mouse (Valriu 1994, p. 72).

4.4. Roald Dahl: Autor i obres

Per poder realitzar aquest apartat s'han consultat i contrastat diferents biografies de l'escriptor conjuntament amb diferents punts de vista que es tenen de la seva vida i obra.

Roald Dahl va néixer l'any 1916 a Gal·les (Anglaterra) i va rebre el nom de Roald fent honor a l'explorador Roald Amundsen, considerat heroi noruec en aquella època. Tot i que Roald Dahl era britànic, descendia de família noruega (Carrillo 2008, p.433).

La seva etapa escolar i d'infantesa va estar marcada per diferents esdeveniments traumàtics com la mort del seu pare i la seva germana. L'escola tampoc era un lloc de pau per l'escriptor perquè així com relata en la seva pròpia autobiografia *Boy* (1985) era un alumne amb qualificacions molt baixes i pocs amics. L'únic moment que gaudia dins de l'escola eren els dissabtes on la mestra es dedicava a llegir clàssics anglesos. L'any 1934, Dahl va acabar la seva etapa d'escolarització marcada per una educació molt estricta (Casas i González 2007, p.4). La mare de Dahl li va suggerir fer una carrera universitària, però ell només volia viatjar i conèixer món. D'aquesta manera va començar a fer feina a una empresa africana, dedicada al petroli anomenada Shell amb oficina a Londres i quatre anys després el varen traslladar a Tanzània on va viure amb una família anglesa.

En aquell indret, no només va fer feina, també va aprendre swahili i va viatjar per la zona fins que va començar la Segona Guerra Mundial i va decidir allistar-se a les forces aèries britàniques. Allà, va aprendre tècniques bàsiques de vol que després va perfeccionar convertint-se en pilot oficial de guerra (Carrillo 2008, p. 437). Malgrat la seva experiència, el 19 de setembre de 1939 el seu avió es va incendiar a causa d'un mal aterratge i va patir

lesions greus que el varen deixar abatut i cec durant setmanes. No obstant això, es va recuperar i va tornar al capdavant; molt més dèbil i sofrint incurables mals de cap. D'aquesta manera els metges li varen aconsellar retirar-se i va deixar el front. Va ser després de l'accident, quan Dahl es va interessar per la pintura i va començar a col·leccionar obres de Matisse i Litografies de Picasso, entre altres.

Quan va rebre la notícia d'incapacitació, va decidir tornar a Anglaterra, però allà no l'esperava ningú pel fet que la seva mare havia hagut de marxar d'allà on vivia per la guerra (Carrillo 2008, p. 441). Tot i la seva incapacitació, Dahl volia tornar a les forces aèries i va decidir acceptar viatjar a Washington per complir la funció d'assistent agregat de l'ambaixada britànica. Va ser als Estats Units on va començar la seva carrera com a escriptor gràcies a un article que va publicar sobre les aventures com a pilot recollides al diari americà *Saturday Evening Post* (Casas i González 2007, p.4).

Fins al moment, Dahl no s'havia plantejat una carrera com a escriptor, però a causa de tots els elogis que va rebre de personatges influents de l'època va començar a escriure diferents històries sobre el tema de l'aviació que després varen ser publicades a revistes americanes molt prestigioses com *Harper's*, *Atlantic Monthly* o *Collier's*. Però l'autor no només es va dedicar a escriure articles sinó que també va decidir escriure una història basada en la llegenda d'uns animals mitològics que sabotejaven els avions de les forces aèries britàniques, la qual va titular *Gremlin Lore*. El seu amic, Walt Disney va rebre aquesta obra gràcies a Sydney Berstein que es dedicava a supervisar tots els escrits de Dahl dins l'ambaixada. Un any després es va publicar un llibre anomenat *The Gremlins* amb il·lustracions del mateix Walt Disney, publicat per *Random House* als Estats Units i per *Collins* a Austràlia i la Gran Bretanya. Era el primer llibre que escrivia Dahl (Carrillo 2008, p. 443-445). L'any 1945 la Segona Guerra Mundial ja havia acabat i Dahl havia de decidir si tornava a la companyia Shell o si es dedicava plenament a la seva carrera com a escriptor. Així doncs, va decidir tornar a la Gran Bretanya amb la seva mare i dedicar-se plenament a l'escriptura. Malgrat els seus esforços, Anglaterra sofria les conseqüències d'una postguerra complicada on les obres de Roald Dahl varen ser ignorades. Aquest fet va repercutir en els seus inicis com a escriptor on la seva carrera literària es trobava dins un futur incert (Carrillo 2008, p. 446).

El període comprès entre els anys 40 i 50, Dahl es va dedicar a escriure dos o tres relats curts anuals que es publicaven a prestigiosos diaris nord-americans i per aquella època viatjava molt a Nova York fins que va decidir quedar a viure allà. Ja que es va casar amb l'actriu Patricia Neal amb la qual va tenir 4 fills (Carrillo 2008, p. 446-449).

No va ser fins a l'any fins a l'any 1961 que va començar a escriure obres dedicades a nins. Fins al moment s'havia dedicat a escriure obres literàries, teatrals i relats curts per a adults. *James and the Giant Peach* (1961), va ser de les primeres obres dedicades a un públic infantil. Malgrat el seu èxit, la vida de Dahl es va veure afectada per la mort de la seva filla gran Olívia per una complicació del xarampió i l'accident de trànsit del fill petit Theo així que varen decidir mudar-se a Anglaterra, ja que consideraven que era molt perillós viure a Nova York. Aquests fets varen deixar a l'escriptor immers en una gran depressió i va estar any i mig sense publicar fins que la seva dona Patrícia va quedar embarassada de nou (Carrillo 2008, p. 451). L'any 1961 i abans de publicar *James and the Giant Peach* (1961). Dahl va començar a escriure una de les seves grans obres anomenada *Charlie and the Chocolate Factory* (1964) la qual va deixar sense acabar per la tragèdia dels seus fills. No obstant això, l'any 1964 es va publicar el llibre i immediatament es va convertir en un best-seller i posteriorment va participar en la seva adaptació cinematogràfica l'any 1971. Però quan pareixia que els problemes de salut de la família havien desaparegut, la seva dona Patrícia va sofrir un atac d'apoplexia que la va deixar sense les seves habilitats físiques i mentals, així que Dahl va decidir anul·lar tots els seus treballs com a escriptor i dedicar-se exclusivament a la recuperació de la seva dona. Malgrat el dolent pronòstic de Patrícia l'any 1965 va néixer Lucy la nina que va sobreviure a mil i una prova de la mare.

La dècada dels anys setanta va ser un període d'estabilització per la família Dahl la qual havia sofert molt de problemes econòmics per l'enfermetat de Patrícia. La seva dona va tornar a la feina i ell va reprendre la literatura infantil. Va escriure 5 llibres per a infants: *Fantastic Mr.Fox* (1970), *Charlie and the Great Glass Elevator* (1972), *Danny, The Champion of the world* (1975), *The Wonderful History of Henry Sugar and Six Others* (1977) i *The Enormous Crocodile* (1978) il·lustrat per el seu amic Quentin Blake⁴ (Carrillo 2008, p. 453) Cinc anys després de *The Enormous Cocodrile* (1978) Dahl i Patricia varen decidir seguir vides separades. Dahl es va casar el mateix any amb una dona anomenada Felicity Crossland, famosa pels seus llinatges nobles amb la qual Dahl ja mantenia una relació afectiva abans del seu divorci amb Patricia Neal.

Ens remunten l'any 1980 on Dahl va començar a escriure aproximadament d'un llibre infantil per any fins a la seva mort amb títols tants coneguts com: *The Twits* (1980), *George's Marvelous Medicine* (1981), *The BFG* (1982), *The Witches* (1983) i *Matilda* (1983) entre altres (Carrillo 2008, p. 454). En aquesta època els fills de Dahl ja eren grans. Dues de les

⁴Quentin Blake va néixer l'any 1932 i va il·lustrar nombrosos llibres dedicats a la literatura infantil tot i que amb Roald Dahl sempre va tenir una relació especial.

seves filles, Tessa i Lucy es varen dedicar a l'escriptura. D'una banda, Tessa va escriure *Working for Love* (1988) dedicada al seu pare i Lucy es va dedicar a escriure obres per a infants com va ser *James and Giant Peach: The Book and Movie Scrapbook* (1996). Tot i que l'orgull que sentia com a pare era molt gran, varen ser temps difícils per l'autor a causa del càncer que va patir l'any 1985. A més arrossegava seqüeles, d'aquell accident de guerra que li va derivar a un diagnòstic de leucèmia (Carrillo 2008, p. 455).

Pel que fa a la seva trajectòria com a escriptor, Dahl va tenir diferents editors al llarg de la seva vida. Un d'ella va ser Stephen Roxburg el qual el va ajudar a millorar molt dels seus llibres com és el cas de *Matilda* (1983) que va passar de ser una nina perversa en la primera revisió a una nina intel·ligent i justa conservant el melodrama de l'època victoriana que volia reflectir Dahl (Casas i González 2007, p.4) Finalment, després de fer un viatge promocional a Austràlia i dels esforços de millorar la seva salut, Roald Dahl va morir a Anglaterra el 23 de novembre de l'any 1990 i va deixar tota la seva herència a la seva dona Felicity per la Fundació Roald Dahl⁵ i als seus fills (Carrillo 2008, p. 458).

4.5. Anàlisi de l'obra *Matilda*

Matilda és la història d'una nina de cinc anys molt brillant i especial que li agrada molt llegir i anar a l'escola. Pertany a la família Wormwood composta per una mare obsessionada amb el joc, un pare mentider i ridícul i un germà mediocre. Ningú de la seva família és capaç de reconèixer les seves grans habilitats, però això no és una preocupació per *Matilda* que s'adona que és molt més intel·ligent que els seus pares.

La felicitat de *Matilda* augmenta quan arriba el moment d'anar a escola. Allà coneix a la seva gran aliada, la mestra Honey que s'adona des del primer moment de la capacitat intel·lectual i meravellosa que té la seva alumna i demana a la directora del centre l'oportunitat de que *Matilda* estigui a una classe més avançada. L'escola es troba a càrrec d'Agatha Trunchbull, una dona malèvola que odiava a tots i cada un dels nins. Però no obstant les malifetes que la directora Trunchbull li fa sofrir a *Matilda*, ella mateixa amb tan poca edat és capaç de crear justícia davant de tots els adults que tenen un tracte il·lícit amb ella (Lafuente 2017, p. 10-11).

Matilda es va publicar quan Roald Dahl ja tenia setanta-dos anys i va ser la seva darrera gran novel·la dedicada a la LIJ. Tot i que quan va ser publicada l'autor ja era prou gran, es va convertir en una de les novel·les per nins més populars del segle XX i va ser tan

⁵ Fundació Roald Dahl: Organització que va posar en marxa Felicity Dahl en honor al seu pare on cada any es feia una investigació d'algun problema en particular.

exitosa que vuit anys després es va dur a la pantalla gran (Lafuente 2017, p. 10). L'any 1996, el director Danny de Vito, va estrenar la pel·lícula basada en l'obra de *Matilda*. Cal fer èmfasi, què es tracta d'una adaptació cinematogràfica americana i que no es manté del tot fidel al llibre, ja que el personatge de Matilda a la pel·lícula no és exactament com probablement Dahl la volia representar. *Matilda*, l'obra original viu a una societat anglesa i victoriana mentre que la protagonista de Matilda a la pel·lícula és una nina totalment nord-americana (Casas 1999, p. 229). No obstant és una manera de crear un vincle més arrelat amb la trama de l'obra entre els més joves.

En el llibre de Casas (1999, p. 228), s'explica que Roald Dahl va tenir diverses dificultats i problemes per finalitzar l'obra de Matilda, així com s'ha esmentat anteriorment. Com va explicar la seva filla Felicity Dahl (2005: 18), com es va citar, a Lafuente (2017), es reflecteix un Roald Dahl més introspectiu comparat amb totes les seves altres obres. Aquest fet va ser gràcies a l'amor de la seva segona dona que el va ajudar a enfrontar-se a tots els problemes i traumes que arrossegava de la seva joventut.

Quan pensava que ja podia donar per acabada l'obra, es va adonar que el personatge principal no es trobava tan justificat com ell volia. El caràcter i la personalitat de Matilda necessitava una transcripció. La nina petita que coneixem valenta i justa, al principi era dolenta i ambiciosa, tot i que Dahl no volia donar a entendre aquesta visió. D'aquesta manera es va fer un poliment del personatge. Aquest fet és un bon exemple que reflecteix l'esforç per poder obtenir un resultat satisfactori. A més no hi ha cap dubte que l'obra és una reivindicació del plaer per la lectura on s'esmenten grans autors com Dickens, Orwell o Hemingway (Lafuente 2017, p. 10-11).

Continuant amb l'elecció del personatge central (Casas 1999, p. 230), és interessant per tots aquells joves lectors que Matilda sigui una nena molt petita dotada per una intel·ligència magnífica per la seva edat i unes capacitats aclaparadores.

5. METODOLOGIA

Per tal d'aconseguir els objectius que hem marcat anteriorment, la metodologia d'aquest treball de fi de grau està dividida en dues parts:

En primer lloc, s'ha dut a terme una revisió bibliogràfica i una recerca dels antecedents i trajectòria que ha tingut la LIJ al llarg de la història recollida al marc teòric. Aquesta informació és imprescindible per situar els autors més rellevants que s'han dedicat a escriure per a infants i entendre la seva implicació i recorregut. En segon lloc, s'ha dut a

terme una enquesta a 13 alumnes per tal de conèixer la seva relació amb la literatura amb preguntes de caràcter qualitatiu i quantitatiu. A més, s'ha recollit tota la informació possible de manera personal dins una aula de repàs real i s'han seguit els consells de la mestra encarregada d'aquella classe. Així doncs, l'entrevista s'ha fet per grups de tres o quatre alumnes amb la meua supervisió constant. Una vegada finalitzada l'entrevista, s'han analitzat les dades on s'ha observat una mancança de l'hàbit lector dels infants i en conseqüència es proposa un conjunt d'activitats per incentivar la lectura dins les aules amb una proposta didàctica amb l'obra *Matilda* de Roald Dahl.

Per aquest conjunt d'activitats s'ha tengut present el Decret 31/2022 que regula el currículum d'educació primària del govern de les Illes Balears amb les recomanacions de com han de ser les propostes didàctiques amb la seva estructura corresponent. En primer lloc, ha d'haver-hi una fase de motivació on els alumnes comenten els seus coneixements propis, les seves inquietuds sobre el tema i les seves hipòtesis. La següent fase rep el nom de desenvolupament on les activitats estan més enfocades als seus processos cognitius. Finalment, la fase de tancament o síntesi on existeix una reflexió per part de l'alumnat i una valoració del procés (García 2023, p. 27).

6. DISSENY D'INTERVENCIÓ

6.1. Descripció i problemàtica

La Federació de Gremis d'Editors d'Espanya (FGEE 2012), va publicar l'any 2012 un índex de lectors on el 88,6% de la població espanyola afirmava que llegia amb una freqüència setmanal (Cases 2015). A més a més, els nins i nines entre 9 i 14 anys registren els majors percentatges de lectors freqüents tot i que el 35,2% dels espanyols enquestats va afirmar no llegir mai o pràcticament mai (Ministerio de Cultura 2023). Són unes dates esperançadores, però sempre es pot contribuir a incentivar l'hàbit lector dels nins i nines perquè així puguin arribar a l'edat adulta amb un hàbit lector consolidat.

El present estudi consta d'un formulari compost per 8 preguntes d'opció múltiple amb 3 qüestions de caràcter quantitatiu i 5 de caràcter qualitatiu per rebre informació quant als gusts i preferències dels alumnes i el temps que dediquen a la lectura (annex 1). D'aquesta manera i seguint els resultats de l'enquesta esmentada es durà a terme una proposta didàctica amb l'obra de *Matilda* de l'autor Roald Dahl per intentar incentivar el gust per la lectura. Aquesta proposta didàctica està dissenyada per un grup classe del tercer cicle d'educació primària, més concretament per cinquè on es detecta una mancança de l'hàbit per la lectura.

S'observa una classe de repàs de l'escola Felip Bauçà situada al barri de Palma on els nins i nines es troben distribuïts per grups heterogenis de 4 persones i la metodologia utilitzada majoritàriament és tradicional. La detecció de la necessitat de fomentar l'hàbit lector s'ha duit a terme mitjançant un qüestionari personal. Es compta amb un total de 13 alumnes. Les preguntes són extretes d'Evalua Catedu (2012) i Lectibe.eu (S,f). Pel que fa a Evalua Catedu, consta d'una avaluació socioeducativa del govern d'Aragó. Per altra banda, Lectibe. eu es troba dintre d'un projecte del govern d'Espanya de l'any 2012 elaborat a Castella la Manxa amb l'objectiu de difondre bones pràctiques i exemples en l'hàbit lector. No obstant això, s'ha donat més importància a les preguntes qualitatives com eina d'investigació on podem indagar sobre les opinions dels alumnes. Es tracta de qüestions simples per poder arribar a tot el grup classe i està dissenyat amb un vocabulari proper a ells sense paraules o explicacions complexes.

6.2. Resultats de l'enquesta

Dels participants enquestats hi ha un 61% que pertanyen al sexe masculí i un 38% que ha indicat el sexe femení. Tanmateix, el sexe no ha estat rellevant tot i tenir la creença que les nines llegeixen més. Cal dir que aquesta hipòtesi personal ha resultat falsa. Altrament, els infants es mostren eufòrics per contestar l'enquesta i no tenen en compte les indicacions pertinents, ja que pocs alumnes llegeixen les preguntes i indiquen les seves respostes amb sinceritat. Tots volen contestar que llegeixen diàriament i que passen molt de gust tot i que no sigui cert.

Continuant amb la primera qüestió que pertany al gust per la lectura, un 92% ha indicat que si els hi agrada llegir i només un participant argumenta que no gaudeix gaire, ja que considera que és una activitat avorrida. No obstant això, existeix entre els nins i les nines una contradicció, ja que pràcticament tots asseguren que els hi agrada llegir, però més de 10 participants opten per gaudir del seu temps jugant a la consola o mirant la televisió. Aquest fet ens indica que més de la meitat dels enquestats no dediquen el seu temps d'oci a llegir un llibre. D'altra banda, gran part dels enquestats no té un record positiu de cap llibre. Com he esmentat anteriorment, són participants d'una classe de repàs, però aquesta pregunta dedicada a les activitats que fan a l'aula és molt significativa. Pel que fa a la pregunta dedicada als llibres llegits a l'aula, 11 participants afirmen de manera rotunda no haver-hi llegit cap llibre o tan sols un llibre. Tenint en compte que ens trobam a cinquè de primària, són unes afirmacions preocupants. Convé ressaltar que els docents també tenim a disposició moltes

eines per transmetre i mostrar als alumnes el plaer per la lectura. D'aquesta manera s'observa que entre les seves preferències no es troba la lectura i en conseqüència els hi pareix una activitat tediosa. Respecte a les preguntes dedicades a la biblioteca és curiós com pràcticament el 100% dels alumnes responen que han estat dintre, però no sabem com funciona. Desconeixen que tenen al seu abast una llista infinita de llibres que poden llegir allà mateix o que potser es poden dur a ca seva.

Cal esmentar que hi ha una participant que va fer la següent afirmació: "No m'agradava llegir fins que em varen regalar aquest llibre". Amb aquesta frase, aparentment sense importància, vaig fer la següent reflexió. De vegades com a futura docent he considerat que els infants no llegeixen per apatia, però aquesta nina en concret no hauria canviat la seva perspectiva de la lectura si no hagués rebut un llibre com a regal amb el qual ha gaudit. En definitiva, consider que els adults tenim la responsabilitat d'inculcar el plaer per la lectura als infants. L'objectiu principal d'aquesta enquesta era confirmar la hipòtesi que existeix una mancança del gust per llegir en aquest cas obres dedicades a la literatura infantil a les aules no tan sols entre els alumnes sinó també entre el professorat encarregat dels meus participants. Reflecteixen no haver-hi donat cap mena d'importància a la incorporació d'un llibre de LIJ en aquesta etapa d'educació primària. És per aquest motiu, que s'ha decidit crear una proposta d'activitats dedicada a una obra de LIJ treballant continguts de llengua catalana.

6.3. Objectius de la proposta

Matilda és una obra cèlebre de la LIJ del segle XX que pot ajudar a potenciar la competència literària de l'alumnat. Recordem que *Matilda*, és una gran lectora i que al llibre s'esmenten grans clàssics que poden crear curiositat als alumnes. A més, la sàtira i els personatges grotescos que participen en l'obra poden captivar als infants. Dit això, s'han creat diferents activitats seguint uns objectius en l'àrea de Llengua Catalana amb el fil conductor amb *Matilda* de Roald Dahl. Els objectius generals per aquesta proposta didàctica són els següents:

- Introduir l'alumnat al gust per la lectura.
- Fer ús de la LIJ per potenciar la competència literària.
- Crear activitats de comprensió escrita, expressió oral, expressió escrita i comprensió oral per ajudar a l'adquisició dels continguts en Llengua Catalana.
- Ampliar el coneixement que es té sobre l'obra *Matilda* de Roald Dahl.
- Dialogar sobre diferents temes relacionats amb la lectura.

- Motivar als mestres a crear propostes a partir d'una obra de LIJ.

6.4. Competències clau

Les competències clau responen a les necessitats que tenen els infants dins l'aula del segle XXI establertes en la recomanació del Consell de la Unió Europea. D'aquesta manera es pot aconseguir un aprenentatge permanent i transversal. No existeix cap jerarquia entre elles ni corresponen a una àrea específica.

Per aquesta proposta didàctica s'han tingut en compte diferents competències clau⁶:

- Competència en comunicació lingüística: és fonamental comunicar-se de manera adequada i coherent en diferents contextos per obtenir diferents objectius comunicatius. Aplicant aquesta competència els nins i nines interactuen de manera oral o escrita en diversos àmbits comunicatius. Perquè això sigui possible s'han de posar en pràctica uns coneixements, destreses i actituds per poder comprendre, interpretar i valorar el missatge que es vol transmetre o que s'ha rebut.
- Competència digital: implica un ús sostenible i segur de les noves tecnologies aplicades a l'àmbit educatiu. Inclou la creació de contingut digital, la ciberseguretat, la privacitat i tot allò relacionat amb la participació en societat.
- Competència personal, social i d'aprendre a aprendre: és important que els alumnes tinguin la capacitat de poder reflexionar sobre ells mateixos, treballar l'autoconeixement, l'acceptació i el creixement personal. També és important que identifiquin conductes contràries a una bona convivència i desenvolupar estratègies per viure tots dins una comunitat respectable i respectuosa.
- Competència plurilingüe: implicar fer ús de més d'una llengua sigui de manera oral o escrita. És fonamental conèixer i respectar els diferents perfils lingüístics individuals per desenvolupar i mantenir destreses en una altra llengua a més de valorar i respectar la diversitat lingüística.

6.5. Competències específiques

Segons el Decret 31/2022, pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears les competències específiques es duen a terme per poder definir un eix vertebrador dins una proposta didàctica dedicada a cinquè de primària. Per aquest conjunt

⁶ *Competencias clave.* (s. f.). | Ministerio de Educación, Formación Profesional y Deportes.

d'activitats les competències específiques han estat extretes de l'àrea de Llengua Catalana i Literatura.⁷

- Comprensió del sentit de textos orals i escrits senzills, reconeixent les idees principals.
- Producció de textos orals i escrits de manera autònoma, coherents i fluida en contextos senzills.
- Participació en interaccions orals espontànies i pautades incorporant estratègies lingüístiques senzilles.
- Comprensió del sentit global i la informació rellevant de textos escrits.
- Estratègies bàsiques de comprensió abans, durant i després de la lectura.
- Anàlisi del contingut i aspectes elementals dels textos escrits valorant el seu contingut i estructura.
- Producció de textos escrits de relativa complexitat amb coherència i adequació en diferents suports, progressant en l'ús de les normes gramatical i ortogràfiques bàsiques.
- Capacitat de planificació, textualització, revisió i edició.
- Lectura de manera autònoma ajustada als gustos i interessos dels infants.
- Compartir l'experiència de la lectura.

6.6. Metodologia

Aquesta proposta està plantejada seguint una metodologia activa. Es tracta de diferents tècniques de fer feina o estratègies on s'experimenta un aprenentatge positiu i una participació activa. La pedagogia activa és un paradigma educatiu que cerca l'excel·lència del rendiment acadèmic de l'alumne (Valero 2019). Dit això predominen l'aprenentatge per competències, el treball col·laboratiu i “The thinking based learned”.

La metodologia més destacable es refereix a l'aprenentatge per competències. Es centra en el desenvolupament de les habilitats, en aquest cas comunicatives, de tots els alumnes amb activitats per afavorir la motivació i reflexió de l'alumnat.

D'altra banda, dins la metodologia de treball col·laboratiu els infants fan feina en petits grups o en parella i cada membre té la llibertat d'aportar idees, opinions, experiències i dubtes. Així doncs, l'equip col·labora perquè existeixi una unió i una participació entre els diferents membres independentment de les seves capacitats. D'aquesta manera, els nins i nines no

⁷ (LOMLOE Currículums Educació CAIB-Educació Primària LOMLOE, 2022)

només s'enriqueixen de l'aprenentatge propi sinó també dels seus companys. Finalment, la metodologia “The thinking bases-learned”, també anomenada cultura del pensament confronta l'ensenyament tradicional centrat en l'explicació magistral del mestre i la memorització de continguts amb l'habilitat de pensament propi i la formació d'una idea crítica, consolidada i argumentada de manera apropiada. Les activitats d'aquesta proposta basada en la cultura del pensament estan plantejades per tenir una estructura on els aprenents inicien, reflexionen i gestionen el seu propi pensament (Krajcik & Blumenfeld 2006).

6.7. Temporalització

La proposta està formada per 15 sessions de 50 minuts aproximadament cada una tenint en compte el temps real que es té a l'aula i està plantejada per iniciar-la a finals del primer trimestre amb la lectura del llibre i continuar i acabar en el segon trimestre. Compta amb un total d'11 activitats tot i que algunes necessiten més d'una sessió.

El calendari quedaria de la següent manera:

MES DE GENER						
Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Taula 1. temporalització. Font: Creació pròpia

MES DE FEBRER

Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29			

Taula 2. temporalització. Font: Creació pròpia

6.8. Sabers bàsics

Els sabers bàsics es troben lligats als criteris d'avaluació i a les competències específiques i responen als coneixements que haurien d'assolir els nins i nines al final de l'etapa. És per això que s'ha fet una selecció dels saber més rellevants per aquesta proposta didàctica. Així com recull la LOMLOE els sabers ajuden a adquirir els aprenentatges necessaris i enriquir les seves competències.

BLOC A: Les llengües i els seus parlants

- Ús d'un llenguatge no discriminatori i respectuós amb les diferències.

BLOC B: Comunicació:

- Interaccions entre els components del fet comunicatiu tenint en compte la situació, els participants, el propòsit comunicatiu, el canal i el registre.
- Gèneres discursius; tipologies textuais: la narració i la descripció.
- Propietats textuais: estratègies bàsiques per la cohesió, la coherència, adequació i correcció.

Processos:

- Interacció oral: interacció oral adequada en contextos formals i informals, escolta activa, assertivitat, resolució dialogada de conflictes i cortesia lingüística.
- Comprensió lectora: estratègies de comprensió lectora abans, durant i després de la lectura. Identificació de les idees més rellevants i interpretació del sentit global, realitzant les inferències necessàries.

Educació literària:

- Lectura progressivament autònoma d'obres o fragments variats i diversos de la literatura adequats a la seva edat i organitzats en itineraris lectors.

6.9. Criteris d'avaluació

Per aquesta seqüència d'activitats es proposen un conjunt de criteris recollits al currículum d'educació primària de la llei educativa actual de la LOMLOE a l'àrea de llengua catalana⁸.

Els criteris elegits es troben relacionats amb la comprensió escrita, la comprensió oral, l'expressió oral i l'expressió escrita. Ens centrem en els criteris d'avaluació de cinquè de primària.

- **Comprensió escrita:**

4.1. Comprendre el sentit global i la informació rellevant de textos escrits abans, durant i després de la lectura.

4.2. Analitzar, de manera acompanyada, el contingut i aspectes formals i no formals elementals de textos escrits valorant el seu contingut i estructura i avaluant la seva qualitat, fiabilitat i idoneïtat en funció del propòsit de lectura.

8.1. Escoltar i llegir de manera acompanyada textos literaris adequats a la seva edat, que recullin diversitat d'autors i autores, relacionant-los en funció dels temes i d'aspectes elementals de cada gènere literari, interpretant-los, valorant-los i relacionant-los amb altres manifestacions artístiques i culturals de manera progressivament autònoma.

- **Comprensió oral:**

2.1. Comprendre el sentit de textos orals senzills, reconeixent les idees principals i els missatges explícits i implícits, valorant el seu contingut i els elements no verbals elementals i, de manera acompanyada, alguns elements formals elementals.

9.2. Revisar i millorar els textos propis i aliens i esmenar alguns problemes de comprensió lectora, de manera progressivament autònoma, a partir de la reflexió metalingüística i interlingüística, usant la terminologia bàsica adequada

- **Expressió escrita:**

5.1. Produir textos escrits de relativa complexitat, amb coherència i adequació, en diferents suports, progressant en l'ús de les normes gramaticals i ortogràfiques bàsiques al servei de la

⁸ Alguns es troben adaptats als continguts de la proposta.

cohesió textual i mobilitzant estratègies senzilles, individuals o grupals, de planificació, textualització, revisió i edició.

- Expressió oral:

3.1. Produir textos orals de manera autònoma, coherent i fluida, en contextos formals senzills i utilitzant correctament recursos verbals i no verbals bàsics.

3.2. Participar en interaccions orals espontànies o reglades, incorporant estratègies senzilles d'escolta activa, de cortesia lingüística i de cooperació conversacional.

6.2. Compartir els resultats d'un procés de recerca senzill, individual o grupal, sobre algun tema d'interès personal o ecosocial, realitzat de manera acompanyada.

6.10. Desenvolupament de la proposta

El conjunt d'activitats està plantejat per treballar a cinquè de primària a l'àrea de Llengua Catalana. Es tracta d'activitats amb dimensions pròpies d'aquest curs com la comunicació, expressió i comprensió oral i escrita. D'aquesta manera la proposta es divideix en 3 tipus d'activitats. Per una banda, hi ha les activitats d'iniciació. Corresponen a un conjunt d'activitats dividides en sessions per realitzar després d'haver llegit el llibre i veure la pel·lícula.⁹ Una vegada assolida aquesta part, les següents activitats són de desenvolupament on s'intenta que l'alumne reflexioni sobre el llibre en qüestió durant 4 sessions. Per finalitzar la proposta hi ha les activitats de conclusió on es duen a terme 5 sessions amb una autoavaluació.

ACTIVITATS D'INICIACIÓ: Qui és Matilda?*

Títol de l'activitat	Objectius específics	Temporalització ¹⁰
La família Wormwood	- Conèixer diferents tipus de famílies	Sessió 1 (50 minuts)
Cartell de Matilda	- Crear, incorporar i	Sessió 2 (50 minuts de

⁹S'han dedicat sessions de català del trimestre passat per començar a llegir el llibre a classe. Es poden aprofitar les vacances de Nadal per continuar llegint el llibre a més de veure la pel·lícula i al començament del segon trimestre es finalitzarà de llegir el llibre també a l'aula per poder començar amb les activitats.

¹⁰ Totes les temporalitzacions són aproximades.

	reelaborar contingut de manera escrita i digital	creació) Sessió 3 (50 minuts de presentació)
De qui són aquests llibres?	<ul style="list-style-type: none"> - Expressar conceptes i opinions. - Localitzar i col·locar la informació corresponent 	Sessió 4 (50 minuts per contestar preguntes) Sessió 5 (50 minuts per la taula conjunta)
Descripció de Matilda	<ul style="list-style-type: none"> - Crear un text amb correcció gramatical i ortografia bàsica. 	Sessió 6 (50 minuts)

Taula 3. Activitats. Font: Creació pròpia

*Abans de començar les activitats els alumnes ja han llegit el llibre, s'ha comentat a classe i han vist la pel·lícula per poder dur a terme la proposta.

Sessió 1, La família Wormwood: Com ja sabem, la família Wormwood és especial i Matilda no té res a veure amb ells. Per aquesta activitat es contesten les següents preguntes de forma individual i després es compartiran les respostes.

- Quantes persones formen la família de Matilda al principi de la pel·lícula? I al final?
- Necessita Matilda al seu pare i a la seva mare?
- Amb qui és més feliç amb els pares o amb la mestra Honey?
- A què es dedica la mare de Matilda? I el pare?
- Per què volen que Matilda estigui sempre a casa?
- Quin mal nom li posa el pare a Matilda?

Una vegada contestades aquestes preguntes probablement sorgiran preguntes dels nins en comparació amb les seves famílies i es pot introduir una explicació sobre els tipus de famílies que existeixen avui en dia per validar-les totes.

Sessió 2 i 3, Cartell de Matilda: Per aquesta sessió els infants treballaran de manera individual amb un dispositiu connectat a internet per posar en marxa la seva imaginació. D'aquesta manera tindran a la seva disposició diferents plataformes de disseny gràfic com pot

ser canva, Genial.ly o Piktochart per crear una infografia de presentació de la pel·lícula de *Matilda* per després exposar als seus companys (Annex 2).

Sessió 4 i 5 "De qui són aquests llibres?": El llibre *Matilda* il·lustrat per Quentin Blake, té una portada molt creativa, ja que trobem una nina com és Matilda damunt d'una pila de llibres. L'activitat proposada és la següent: els alumnes de manera individual han d'imaginar que aquella persona asseguda damunt dels llibres són ells i que són els seus preferits. Les preguntes que es fan als alumnes són:

"Quins són aquests llibres?"

"Per què l'elecció d'aquests llibres?"

"Seré capaç de robar-los?"

Una vegada han contestat aquestes preguntes, sigui de manera oral o escrita es pot fer un petit debat. Després de manera conjunta es crearà una taula amb tots els llibres que s'han anomenat classificats per gèneres, subgèneres o temàtica literaria (Annex 3).

Sessió 6. Descripció de Matilda: Per aquesta activitat els nens de manera escrita han de dur a terme una descripció del personatge de Matilda principalment del llibre, tot i que el poden comparar amb la pel·lícula. És important que la descripció tengui un ordre lògic, diferents adjectius i estigui dividida en diferents paràgrafs. Es pot projectar una imatge de la nina a la pel·lícula i del llibre a la pissarra.

Exemple:

- Presentació del personatge.
- Qualitats físiques.
- Personalitat.
- Virtuts i defectes.
- Aficions.

ACTIVITATS DE DESENVOLUPAMENT: El món de Matilda

Títol de l'activitat	Objectius específics	Temporalització
Un WhatsApp	<ul style="list-style-type: none"> - Expressar pensaments informals de manera escrita. - Crear una interacció comunicativa 	Sessió 7 (50 minuts)
La teva escola ideal	<ul style="list-style-type: none"> - Elaborar una descripció amb els continguts pertinents. 	Sessió 8 (50 minuts)
Honey vs Trunchbull	<ul style="list-style-type: none"> - Elaborar una llista amb adjectius positius i negatius 	Sessió 9 (50 minuts)

Taula 4. Activitats. Font: Creació pròpia

Sessió 7, “Un WhatsApp”: Avui en dia pràcticament tots els alumnes són capaços enviar un "WhatsApp" i coneixen la seva estètica. Matilda no tenia telèfon, ja que en aquella època n'existia un per cable que no es podia treure de casa. Per aquesta sessió es proposa que per parelles inventin una conversa de "WhatsApp" on Matilda li conta a la seva amiga Lavender que té poders de telecinesi amb un to humorístic. S'ha de tenir en compte que és una conversa informal entre dues amigues. És necessari que estigui escrit en paper i que sigui una simulació de "WhatsApp" amb tots els elements pertinents com són les bafarades (Annex 4).

Sessió 8, La teva escola ideal: L'escola, la qual ha d'anar Matilda és un edifici antic i tètric amb poca llum on existeix un lloc de tortura per aquells nens que es porten malament. Tots sabem que si la directora Trunchbull no fos directora, l'escola seria perfecta amb la mestra Honey al comandament. Per aquesta activitat l'alumnat haurà de fer una redacció individual de com seria la seva escola ideal fent una descripció de les classes, l'edifici, el pati, el menjador i els mestres.

Sessió 9, Honey vs Trunchbull: Tot i que la mestra Honey i la directora Trunchbull són família no tenen res en comú. Per aquesta activitat en parelles, es proposa fer una llista de les qualitats positives i negatives que té cada un d'aquests personatges i després compartir-lo al grup classe.

ACTIVITATS DE CONCLUSIÓ: Valorar Matilda

Títol de l'activitat	Objectius específics	Temporalització
Matilda és la superheroïna dels infants?	<ul style="list-style-type: none"> - Aprendre a dialogar amb els companys de forma respectuosa - Expressar opinions dins una situació comunicativa proposada a l'aula 	Sessió 10 (50 minuts)
Aquest no és el final	<ul style="list-style-type: none"> - Crear el final d'un text narratiu amb tots els seus elements 	Sessió 11 (50 minuts)
Tot <i>Matilda</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Utilitzar el llenguatge com una eina d'expressió, comunicació i interacció. - Interpretar fragments literaris. 	Sessió 12 (50 minuts)
Valors	<ul style="list-style-type: none"> - Crear una situació comunicativa de debat amb tot l'alumnat 	Sessió 13 (50 minuts) Sessió 14 (50 minuts)

	- Fer una representació artística de manera escrita	
Autoavaluació	- Valorar el seu propi rendiment i progrés	Sessió 15 (50 minuts)

Taula 5. Activitats. Font: Creació pròpia

Sessió 10, Matilda és la superheroïna dels infants?: Aquesta activitat requereix una petita reflexió. Imaginem que el món està en perill així com passa a les pel·lícules de Marvel on la ciutat es troba amenaçada per un ésser malvat, com passa a l'escola de Matilda que es troba en perill per culpa de la mestra Trunchbull. Es pot crear un debat amb la següent pregunta: Seria Matilda capaç de salvar el món en cas que es trobi en perill? Per què?

Sessió 11, Aquest no és el final: Com ja sabem, la història de Matilda té un final feliç on la mestra Honey adopta a la nina i la família Wormwood desapareix de les seves vides, però... Què passaria si el final hagués estat diferent? Per aquesta activitat es posa en pràctica una de les tècniques creatives de l'escriptor Gianni Rodari on nins i nines escriuran un final inventat de la història perquè el llibre acabi totalment diferent. És una activitat individual i escrita (Annex 5).

Sessió 12, Tot Matilda: Per aquesta sessió els infants poden treballar de manera cooperativa perquè l'aprenentatge sigui més significatiu. Es pot dividir l'aula en taules de 4-5 alumnes on cada grup rebrà de manera aleatòria un paper amb seqüències que han d'explicar sigui del llibre o la pel·lícula. En cas que sigui una seqüència ràpida se'n poden repartir dos. Una altra modalitat per fer aquesta activitat podria fer-se de la següent manera:

Els alumnes representen davant de tota la classe l'escena que els hi ha tocat i els companys de les altres taules han d'endevinar de quina escena es tracta. Es poden deixar un parell de minuts per dur a terme la representació i els companys no podran dir de quina escena es tracta fins que el docent encarregat de l'activitat ho indiqui.

A continuació es deixa un exemple de diferents seqüències:

- Moment en què Matilda descobreix que té poders (Pel·lícula).
- Explicació de la trama del capell del pare de Matilda (Llibre).
- Malifetes que fa Matilda als pares (Pel·lícula).

- Moment en què la mestra Honey s'adona que Matilda és brillant (Llibre).
- La mestra Trunchbull coneix a Matilda (Pel·lícula).
- Explicació de la seqüència del pastís de Bruce (Llibre).
- Escena de la salamandra a la pitxera d'aigua (Pel·lícula).
- La història de la mestra Honey (Llibre).
- Seqüència del guix a l'aula (Pel·lícula).
- Final del llibre.

Sessió 13 i 14, “Valors”: La sessió començarà amb una llista explicativa dels diferents valors que tracta l'obra de Matilda i un petit debat de per què pensen que aquest valor està associat a una escena. Per exemple el docent encarregat de l'activitat pot demanar per què no és injust que Matilda faci creure al seu pare que tenen un fantasma a casa?, o Per què és injust l'estil educatiu que té la senyora Trunchbull?. Han de ser preguntes que facin reflexionar als alumnes sobre els diferents valors que es tracten al llibre.

Aquí podem trobar una selecció d'ells:

- Amistat
- Justícia
- Bondat
- Respecte
- Diversitat
- Independència
- Honestat
- Feminisme
- La lectura per plaer

Després es pot crear una dinàmica per fer un mural col·laboratiu que representi totes aquelles paraules que els alumnes han dit (Annex 6).

6.11. Avaluació de la proposta

L'avaluació d'aquesta proposta està dissenyada amb la intenció d'aconseguir una avaluació formativa on s'extreu una qualificació tant del procés com del resultat. D'aquesta manera hi ha un percentatge d'observació mitjançant una rúbrica dividida per colors, un percentatge que avalua els continguts adquirits mitjançant una rúbrica numèrica i finalment

una autoavaluació. Cal afegir que no hi ha una valoració per totes les activitats. Es fa una valoració de les tasques que més criteris i sabers bàsics compleixen.

A continuació es presenta a la següent taula la distribució de percentatges:

Observació	20%
Sessió 2 i 3: Cartell <i>Matilda</i>	10%
Sessió 6: Descripció Matilda	10%
Sessió 11: Això no és el final	20%
Sessió 12: Tot <i>Matilda</i>	20%
Sessió 13 i 14: Valors	10%
Autoavaluació	10%

Taula 6. Percentatges. Font: Creació pròpia

- Rúbrica d'observació¹¹

Aquesta rúbrica es pot fer servir durant tota la proposta per avaluar la progressió de l'alumne.

Indicadors	0	1	2
Abordament del tema	Desconeix completament el tema.	Mancança de domini en el tema però dur a terme totes les activitats de manera correcta.	Existeix un domini del tema que s'està treballant.
Treball en equip	Fa feina de manera individual, no interactua amb els companys i distreu a	Es distreu amb facilitat però escolta al seu equip o companys i participa	Fa feina de manera correcta, té iniciativa i lideratge.

¹¹ La rúbrica d'observació es pot contemplar amb una puntuació orientativa.

	l'equip o companys.	en les tasques suggerides.	
Instruccions del docent	No executa les activitats proposades a l'aula.	Segueix les instruccions.	Segueix les instruccions de manera correcta i fa preguntes.
Material i neteja	No té cura del material i no ajuda a fer net.	Necessita indicacions del docent per guardar el material i fer net.	Fa un bon ús del seu material com de la classe i cuida el seu entorn sense cap indicació per part del docent.
Participació	No participa a gairebé cap activitat.	Ha participat en diverses ocasions.	Manté una participació activa durant totes les sessions.

Taula 7. Observació. Font: Creació pròpia

- Rúbrica per l'activitat "Cartell de Matilda":

Indicadors	Novell (0-4)	Aprenent (5-6)	Avançat (7-8)	Expert (9-10)
Originalitat				
Ús de les TIC				
Planificació				
Lèxic				
To de veu				
Ortografia				

Exposició				
-----------	--	--	--	--

Taula 8. Rúbrica. Font: Creació pròpia

- Rúbrica “Descripció de Matilda”:

Indicadors	Novell (0-4)	Aprenent (5-6)	Avançat (7-8)	Expert (9-10)
Contingut				
Propietats textuals: coherència, cohesió i adequació				
Estructura del text				
Ortografia				
Presentació				

Taula 9. Rúbrica. Font: Creació pròpia

- Rúbrica “Això no és el final”

Indicadors	Novell (0-4)	Aprenent (5-6)	Avançat (7-8)	Expert (9-10)
Contingut				
Propietats textuals: coherència, cohesió i adequació				
Estructura del				

text				
Ortografia				
Originalitat				

Taula 10. Rúbrica. Font: Creació pròpia

- Rúbrica “Tot Matilda”¹²:

Indicadors	Novell (0-4)	Aprenent (5-6)	Avançat (7-8)	Expert (9-10)
Domini del text				
Llenguatge no verbal				
Representació del personatge				
Expressió oral				
Treball en equip				
Originalitat				

Taula 11. Rúbrica. Font: Creació pròpia

- Rúbrica “Valors”:

Indicadors	Novell (0-4)	Aprenent (5-6)	Avançat (7-8)	Expert (9-10)
Participació				
Atenció a classe				
Reflexió				

¹² Aquesta rúbrica es per dur a terme una valoració grupal

Respecta opinions				
Vocabulari				
Actitud				

Taula 12. Rúbrica. Font: creació pròpia

- Rúbrica d'autoavaluació

Indicadors	0	1	2
Puc seguir instruccions orals i respondre de manera adequada.			
Puc seguir instruccions escrites i respondre de manera adequada.			
Faig bona feina en equip.			
Tenc una participació activa a totes les activitats.			
He sentit motivació per gairebé totes les activitats.			
Puntuació de la feina feta durant tota la proposta.			

Taula 13. Autoavaluació. Font: Creació pròpia

7. CONCLUSIONS

7.1. Conclusions generals

Aquest treball de fi de grau contempla un marc teòric que fa referència a l'hàbit lector a les aules on es remarca la seva importància i les fases que es poden complir per arribar al gust per la lectura. Altrament, també s'observen diferents apartats dedicats a la història de LIJ. Tot i que existeixen uns antecedents no la podem situar fins al segle XVIII, principis del XIX. En aquest període varen coexistir la literatura folklòrica amb escriptors dedicats a recuperar els contes populars com Perrault i la literatura d'autor amb literaris com Lewis Carroll o Roald Dahl. No obstant això, en aquest recull destaca la figura de Roald Dahl i les seves creacions per la seva implicació al món de la infància. Finalitzant amb el marc teòric i continuant amb aquest autor, és dur a terme una anàlisi d'una de les seves obres més aclamades anomenada *Matilda*.

D'altra banda, s'ha assenyalat una metodologia basada en una revisió bibliogràfica que situa als autors més rellevants de la LIJ i de manera més detallada a l'escriptor Roald Dahl, una enquesta personal per alumnes de cinquè de primària on es confirma que hi ha una mancança de l'hàbit lector a les aules i finalment una proposta didàctica amb l'obra *Matilda* per intentar complir l'objectiu d'incentivar l'hàbit lector dels alumnes de cinquè de primària. Dit això, el treball compta amb un disseny d'intervenció amb uns objectius, unes competències, una metodologia pròpia, una temporalització, diferents sabers bàsics i criteris d'avaluació, diferents activitats fent referència a una obra de la LIJ i finalment una avaluació i autoavaluació de la proposta.

Pel que fa al conjunt d'activitats, s'han incorporat amb l'objectiu de complir amb el currículum incorporant la literatura infantil i juvenil a l'educació i les aules. A més a més, comparant la meua trajectòria com estudiant, fer ús de la LIJ a les propostes és un recurs poc freqüent. Així mateix, consider que és de vital importància que els futurs docents i els mestres ja titulats siguin capaços de motivar als seus alumnes amb didàctiques atractives sobre la LIJ perquè cap alumne pensi que la lectura és avorrida. Si ens parem a pensar un nin o nina entre els 6 i els 12 anys passa més de 20 hores a l'escola i desenvolupa actituds positives o negatives cap a un contingut. Per aquesta raó, l'elecció de llibres de literatura catalana s'han de fer servir com a recurs i no com obligació, així com l'elecció d'una lectura a classe s'hauria de veure des de la perspectiva de l'infant i no de l'adult i s'ha d'adaptar a l'etapa evolutiva dels nins. Tenc constància que molts infants no s'interessen per la lectura

fins que no tenen entre les seves mans una obra meravellosa per ells. Per aquesta raó consider que és molt important que tinguin al seu abast una gran col·lecció de llibres per crear moments de lectura.

Quant a l'elecció de l'obra *Matilda* no ha estat a l'atzar, ja que és considerada una obra cimera de la LIJ així com Roald Dahl és proclamat com un dels grans escriptors del gènere. Les seves obres són cabdals en el món de la literatura per diferents raons. Com hem esmentat abans Dahl no va tenir una infància fàcil. Era un nin incomprès que mai va imaginar dedicar-se a la literatura. Per això consider que les seves obres són molt aclamades no només per ser virtuós en l'art de l'escriptura sinó també pel seu caràcter respectuós cap a la infància. Dahl ridiculitza a l'adult amb personatges dolents, exagerats i absurds i magnifica a l'infant amb un enginy meravellós com és el cas de *Matilda* on es contempla la sensibilització del món dels nins. A més a més, en aquesta obra també es reflecteix la fascinació de la protagonista per la lectura i també es pot utilitzar com a recurs per incorporar noves obres a classe o, d'altra banda, donar a conèixer més llibres infantils que va escriure Roald Dahl.

7.2. Limitacions i escenaris de futur

Durant i després de l'elaboració d'aquest treball, he experimentat diferents limitacions. Al principi de la recerca bibliogràfica, tot i que la meva revisió i anàlisi era suposadament informació fiable i que havia passat un filtre acadèmic, no vaig poder fer una síntesi contrastada adequadament. Cap escrit era objectiu i fins i tot era considerat erroni. D'aquesta manera vaig haver de fer una altra recerca exhaustiva del marc teòric amb llibres instructius sobre el tema en un temps molt limitat.

Per altra banda, la meva enquesta es troba inspirada en altres dues ja existents i esmentades a la introducció de la proposta. Així mateix, vaig poder tenir l'oportunitat d'explicar-la a nins de cinquè de primària de manera presencial. La idea principal era poder assistir a una aula real d'educació primària. Així i tot, vaig poder tenir participants d'una classe de repàs. D'altra banda, les preguntes majoritàriament es troben enfocades a les actuacions que es tenen dins l'aula, però els resultats es poden veure afectats pel fet que és una classe de reforç i no una aula convencional. Tot seguit, també he experimentat limitacions dins aquesta classe. Em vaig trobar amb un problema del qual no m'havia assabentat com és la situació dels alumnes nouvinguts que no entenen la llengua. D'aquesta manera vaig posar en pràctica tots els meus coneixements perquè pogués contestar l'enquesta

i obtenir uns resultats fiables. Finalment, cal afegir que la meua proposta didàctica no ha estat possible implementar-la a l'etapa corresponent tot i que hauria gaudit molt amb ella.

Aquest treball de fi de grau no és tan sols un conjunt d'activitats amb el mateix fil conductor sobre la LIJ, també és una reivindicació de la importància de la lectura tant dins com fora de les aules. L'escriptura és una forma d'expressió i consider que és important que els alumnes del futur entenguin la lectura com una forma d'expressió pròpia i esper poder implementar-la en algun moment de la meua trajectòria com a mestra.

8. BIBLIOGRAFIA

Ahmed, M. D. (2011). *Importancia de la lectura en infantil y primaria*. Revista digital innovación y experiencias educativas, 38, 1-9.

Baba, J., & Affendi, F. R. (2020). *Reading Habit and Students' Attitudes towards Reading: A Study of Students in the Faculty of Education UiTM Puncak Alam*. Asian Journal of University Education, 16(1), 109-122.

Casas, Lola. (1999). *Tot Dahl*. La Galera

Casas Peña, Lola., & González Notario, Jesús. (2008). El gust per la lectura, *Matilda, El fantàstic senyor Guillot de Roald Dahl*. Servei d'immersió i ús de la llengua. Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació.

Cases Soler, I. (2015). *El hábito lector en alumnos de Educación Primaria*.

Carrillo García, M. E. (2008). *Roald Dahl y la Literatura Infantil y Juvenil en la Didáctica de las Lenguas. Una propuesta para la Mejora de la Competencia Literaria en el aula*.

Cerrillo, P. C. (2016). *La importancia de la literatura infantil y juvenil en la educación literaria*.

Competencias clave. (s. f.). | Ministerio de Educación, Formación Profesional y Deportes. <https://educagob.educacionyfp.gob.es/curriculo/curriculo-lomloe/menu-curriculos-basicos/ed-primaria/competencias-clave.html>

García Blanco, I. (2023). *La enseñanza de la lectura a través del verso y Roald Dahl*.

Garralón, A. (2001). *Historia portátil de la literatura infantil* (Vol. 2). Madrid: Anaya.

Hernández González, A., & Hernández Negrín, R. (2017).

Los hábitos lectores de los futuros docentes del Grado en Maestro en Educación Primaria.

Janner, M.(2023). *Literatura Universal Catalana per l'Educació Primària*. Universitat de les Illes Balears.

Krajcik, J. S., & Blumenfeld, P. C. (2006). *Project-based learning* (pp. 317-334).

Lafuente Ateaga, A. (2018). *Roald Dahl en Educación Primaria: Matilda como recurso didáctico*.

López Férez, J. A. (1988). *Historia de la literatura griega*. *Lingua*, 15, 95.

Los índices de lectura españoles aumentaron 5,7 puntos en los últimos diez años, con una especial incidencia entre los adolescentes. (2022, 27 febrero). *Ministerio de Cultura*. <https://www.cultura.gob.es/actualidad/2023/02/230227-barómetro-habitos-lectura.html>

Martínez Díaz, M. D. M., & Torres Soto, A. (2019). *Hábito lector en estudiantes de primaria: influencia familiar y del plan lector del centro escolar*. *Revista Fuentes*, 21 (1), 103-114.

Obiols Suari, N., & Martínez Gómez, E. (2023). Pippi Lãmstrung: análisis de su recuerdo y percepción de la infancia nacida entre 1960 y 1985. *Pippi Lãmstrung: análisis de su recuerdo y percepción de la infancia nacida entre 1960 y 1985*, 129-147.

Quijala, B. T., & Zayas-Quesada, Y. (2016). *Estrategia didáctica para el fomento de la lectura en las clases*. *Edusol*, 16(55), 54-62.

Rodríguez, C. M., & Aldana, D. A. F. (2023). *Modelo para fomentar hábito lector en primaria a partir de la cocreación*. *Hallazgos*, 20(39).

Sánchez, P. D. (2014). *Los cuentos de Calleja y su influencia en la literatura infantil española: 'instruir deleitando'*. *Arenal: Revista de historia de las mujeres*, 21(2), 271-294.

T., Sastre, S., Gratacós, G., & Barraca, J. (2013). *Differences in boys' and girls' attitudes toward reading*.

Valero Romero, P. J. (2019). *Pedagogía activa en el rendimiento escolar* (Bachelor's thesis, Universidad de Guayaquil. Facultad de Filosofía, Letras y Ciencias de la Educación.).

Valriu Llinàs, Caterina. (1994). *Història de la literatura infantil i juvenil catalana*. La Galera.

Valriu Llinàs, C., & Lluch, G. (2013). *La literatura per a infants i joves en català; anàlisi, gèneres i història*. Bromera.

LEGISLACIÓ

Competencias clave. (s. f.). | Ministerio de Educación, Formación Profesional y Deportes. <https://educagob.educacionyfp.gob.es/curriculo/curriculo-lomloe/menu-curriculos-basicos/ed-primaria/competencias-clave.html>

LOMLOE Currículums Educació CAIB-Educació Primària LOMLOE. (s. f.). https://intranet.caib.es/sites/lomloe/ca/educacia_primaria/

9. ANNEXOS

Annex 1: Annex enquesta hàbit lector TFG

Annex 2: Activitat cartell de “Matilda”

Figura 1: Font creació pròpia

Annex 3: Portada de “Matilda” il·lustrada per Quentin Blake

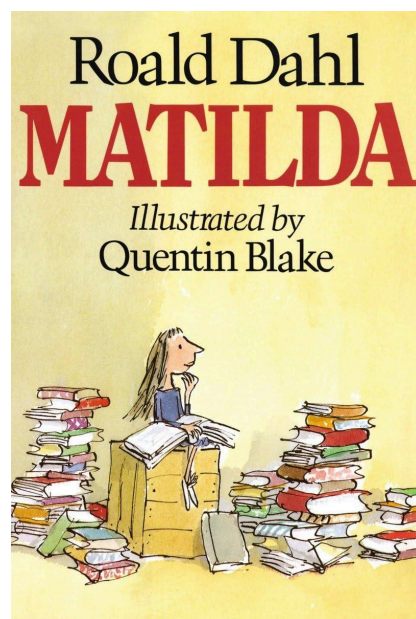

Figura 2: Font Amazon.es

Taula de gèneres, subgèneres o temàtica literaria.

Nom del llibre	Còmic	Novel·la	Teatre	Poesia	Ciència ficció	Conte	Juvenil

Annex 4: Plantilla conversa de “WhatsApp”

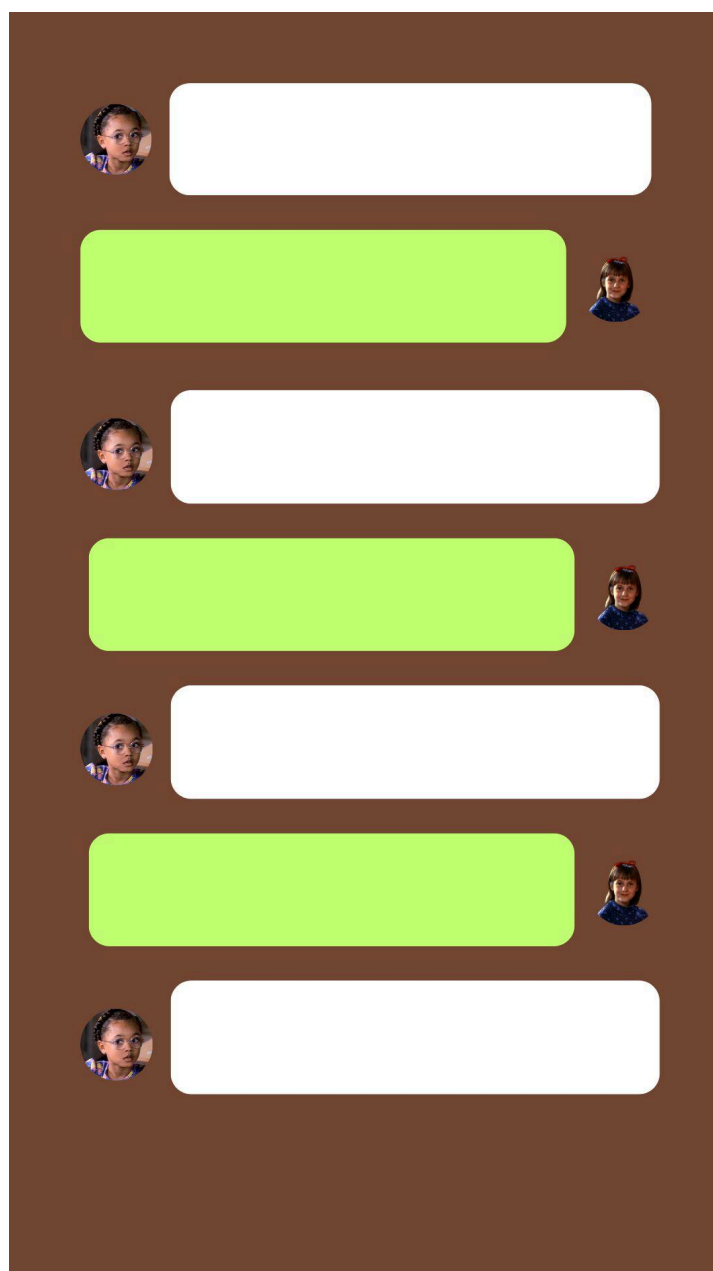

Figura 3: Font creació pròpia

Annex 5: Plantilla final diferent per “Matilda”.

Inventa un final diferent per la història de Matilda.

Figura 4: Font Canva

Annex 6: Mural “Valors”

Figura 5: Font creació pròpia